

SUBSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4'50 pessetes al trimestre
Extranjer. 9'00 id. id.
Pagant per any, una pesseta de rebalta

EL POBLE: CATALA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
RANBLA DE LES FLORS, 14, PRAL.
IMPRESA
DARRER FORTY, NÚM. 2, TERB
TELÈFONS
Redacció, 723 - Imprempta, 2,298

ANY IX NUM. 2,535 BARCELONA, DILLUNS 12 DE FEBRER DE 1912 UN NÚMERO, 5 CENTIMS

EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

ACTUALMENT

GRAN EXPOSICIO Y VENDA

GENRES BLANCS

Preus extraordinariament reduits

Roba blanca pera senyora y nena - Madapolans
Pesses de roba -- Llençols -- Jocs de taula
Tovalloles - Mocadors - Estors - Bruses - Bates
Matinés -- Pintes -- Brodats -- Camises -- Coils
Corbates, etc.

Les grans existencies preparades pera aquesta Exposició y els preus que s'han fixat a les mercaderies, fan que, en benefici de la distingida clientela que aloreix aquests magatzems, se li recomani molt especialment la visita de les Seccions que prenen part en l'Exposició.

CARNAVAL

CONFETIS, surtits en colors, en bosses de un, cinc, deu y quinze kilos. el kilo a Ptes. 1

SERPENTINES de paper fort: el mil a Ptes. 12; el cent a Ptes. 1'25

Caretes, Antifassos, Mandarines, Estels, etc.

PELLETERIA FRANCESA

FÍ DE TEMPORADA

Grans rebaixes en tots els articles
Porta de l'Angel, 5, entressol

ACADEMIA GRANADOS

Avinguda del Tibidabo, 18.
Classes de Piano, Solfeig, Armonia, Violí, Violoncello, Gimnasia rítmica. — Detalls: Carrer d'Aragó, núm. 285, y en el propi local.

El triomf d'Irlanda

El gran miting de Belfast en pro de l'autonomia nacional d'Irlanda, ens ha omplert de joia en els patriotes de Catalunya.

L'illustre ministre anglès Mr. Churchill y l'eminent líder dels nacionalistes irlandesos Mr. Redmond han advocat, amb belles y eloqüents paraules, pel proper reconeixement del dret de l'Irlanda, destruït per un abús monstruós de poder en 1800. Y ho han fet a la província irlandesa d'Ulster, on són majoria els partidaris de la secessió y l'unitarisme dels quals es víctima la seva patria.

Els nacionalistes irlandesos veuen apropiat el venturós moment de la realització del seu somni. Varen perdre en 1800 el seu Parlament y la seva condició d'homos lliures. Han lluitat en el segle XIX amb tremp heroic y inquebrantable, suportant, amb la més gran puresa patriòtica, totes les persecucions y tots els càstics acumulats sobre ells pels governs injustos d'Anglaterra. No s'han deixat abatre ni per la suggestió de concessions mesquines, ni pel detallament de alguns dels seus homes representatius, ni pels actes d'agressió y violència executats pels seus adversaris. Han donat a la civilització humana un alt y meravellós exemple de grandesa d'ànima.

Per això arriben els nacionalistes irlandesos a la reconquesta de la seva autonomia nacional. Han sigut l'expressió gloriosa de l'ideal patriòtic. Han exercit l'influència y el poder del seu poble. Han posat en acció la consciència col·lectiva de la seva Pàtria. Han constituït un bloc indestructible amb la quasi totalitat de la seva població ardenta.

Perquè solament així podia realitzar-se l'august miracle del triomf de l'ideal d'Irlanda sobre l'Estat possessori y sobre la força immensa d'Anglaterra. En aquesta batalla de 112 anys, la victòria ha correspost a la petita nació contra el gran imperi, a la tàctica nacionalista contra les habilitats diplomàtiques dels governs anglesos, a l'idea sobre l'et. Y tan llarga y dolorosa lluita ha posat en evidència totes les valors y totes les podens d'una poderosa voluntat col·lectiva, un procés històric acomodat a les lleis de la naturalesa, y un estol d'homos d'acció encoratjats per un ideal de patria.

Y per això mateix els liberals anglesos

patriòtic. A hores d'ara no ha creat una política y una tàctica al servei de la causa autonomista.

A Catalunya hi treballen estols autonomistes, y hi pululen núclics parassitaris. Actuen contra ella, dins d'ella mateixa, els republicans del partit de Lerroux, els elements dels dos partits catòlics y dinàstics, la major part de les forces conservadores y reaccionaries.

Té Catalunya una dreta y una esquerra absolutament antagòniques. Una dreta monàrquica, aliada dels partits parassits, propicia el contacte de les colles centralistes, compatibles amb l'organització unitària de l'Estat y amb la política oligàrquica del règim. Y una esquerra democràtica, republicana, neument contrària a la centralització, irredueïblement oposada a tota aliança amb les colles unitàries de la monarquia.

An això s'hi afegeix y suma la circumstància de que'l titulat partit liberal, avui regit per un Canalejas, es de fet tan oligàrquic y tan reaccionari com el partit que acapilla en Mauri. Els liberals dinàstics no han fet absolutament res ni per l'exercici del poder civil, ni per la dignificació del Parlament y de les corporacions públiques, ni per instaurar reformes y ideals de progrés. Lluny d'apoderar-se en l'esforç popular, el d'arrestar, lo mateix que en Mauri, a l'organització del caciquisme. Y en lloc d'allavorir l'activitat social, respectant l'obra de la naturalesa y de l'història, defensen l'artificialitat de les institucions unitàries, que no tenen arrel en la consciència social.

Per això no han triomfat l'aspiració y l'esforç de Catalunya. Actuen contra ella els partits y els núclics que en el si del país encarnen el vigent estat de coses, y les dues clienteles que tenen el monopoli dels negocis públics d'Espanya. L'ideal patriòtic no ha pogut encara aplegar una enorme massa de catalans, convertint-los en forces irresistibles d'opinió, y vigoris-los amb una acció perseverant y heroica.

Però cal tenir fe en la nostra autonomia nacional, com l'han tingut els irlandesos en la de la seva patria. Hem de seguir bregant per la reconquesta del nostre dret col·lectiu, per la bona esperança de la nostra llar històrica, per l'adveniment d'un millor règim per Catalunya. Devenim donar una saturació y una disciplina nacionalistes a les nostres multituds, aixecant davant d'elles el nostre ideal, y destruint l'obstacle dels partits que rosequen l'entranya de la patria.

Tot enallit als nacionalistes irlandesos y als liberals y als laboristes d'Anglaterra amb motiu de l'adveniment proper de l'autonomia d'Irlanda, hem de fer veure per la realització del nostre anhel també nacionalista, concretat en un Govern y en un Parlament del nostre poble en el si d'una federació ibèrica. Y tot expressant la nostra ardenta simpatia a la nació irlandesa, hem de proclamar, a favor de Catalunya, una organització pública que la converteixi en centre de gravetat de la pròpia vida social, y que serveixi a traduir en fórmules jurídiques els principis vitals de la seva evolució y de la seva victòria.

ELS LLIBRES

POEMES DEL COR

de J. M. López-Picó

La portada d'aquest llibre de versos, dibuixada per Aragay, fa sens dubte una sensació de lo que en les pàgines que venen hi hem de trobar. Hi ha en aquest dibuix la proa d'un vaixell, amb les velles plègades y un gran creuament de cordes y pals, sobre'l fons d'un poble de la costa amb les cases gronades; una perspectiva de maranyia per donar més relleu a la nau que es arribada al port. Així mateix es el llibre. Sembla que un artista hagi posat el seu sentit d'artista, que dues il·lustracions s'hagin trobat en un mateix símbol. En les poesies de López-Picó hi ha gaire bé sempre un element poètic fortament plàstic, talment com una nau de vela, que's mostra en primer terme; y en el fons de la composició poètica hi ha un sentit espiritual; quelcom que fugi al tacte, com l'ampolla del cel damunt les cases de la platja. Es a dir, hi ha sempre una vigorosa imatge y darrera d'ella o dintre d'ella un sentiment que sembla recullit sota les ales batents d'aquella imatge. Així, en aquest admirable petit poema que títolam "Placer del Port" y que diu:

Aqueix home d'ulls grisos, plens de boira del mar
Nauclava una taronja en un recó del port.
M'ha esguardat. Són esguard: — Quin gust de sol! — me deia
Y ha semblat que la boira dels seus ulls se
desfeta.

hi ha una sabia combinació d'elements plàstics, el llegidat i mariner vingut d'una terra llunyana on la boira no deixa veure el sol, amb la taronja y les mans; y desseguida el contrast de les dues taques de color, el color viu de la taronja y el color esmortit dels ulls del mariner — que a l'excursió para gaudir el sol que mai venia s'omplien de boires — es un contrast tan intens que l'idea de que trobi gust de sol en la taronja, ens sembla un altre element plàstic. Perquè'l sol es a les terres del nord, quan la boira, com una placa aïronjada. En l'últim vers, lo personal del poeta, el seu sentiment, acaba de donar vida al petit poema: sentit que's desfla la boira dels ulls del mariner.

Aquest darrer vers ens dona, per una sola paraula, la revelació de la tendència del poeta. En López-Picó fug de les vaguetats romàntiques; el seu ideal es clàssic. Si fos romàntic y sentís orgull de serne no hauria dit que li sembla que la boira's desfla en els ulls del mariner, sinó que ho hauria dit amb plena afirmació, amb aquella forma convicció de Victor Hugo que la veure a Booz la lluna com una falç d'or llençada en el camp de les estrelles. En López-Picó té de les maneres y de l'estètica dels romàntics, el sentit de l'humanitat de les coses animades o dels objectes; per ell les gavines senten les ales moigudes per la fe; els caires morts de les barasses tremolen del bes del fret; el cel, assetrat després de la tempesta, esguarda el retorn de la nau que

del paorós esclai encara branda.

En les seves visions personalíssimes del port, s'hi endueix un gran amor a la ciutat que li fa canyar l'Oda novíssima a Barcelona, que es el resum de tots els anteriors poemes del llibre. Les llargues hores de contemplació de les barques y dels vaixells i'eco de les monòtones y vives remors del port; el vol de les gavines; les barasses; les naus del carbo; la gent que s'hi passa les estones, darrons del port, anònims badoes de cada dia; els dies de boira y els dies de sol, produeixen una sensació en el poeta que ell ens ha fet expressiva en cada imatge dels seus poemes. El qui per primera vegada hagi dit que totes les coses premen un aire humà en la nostra imaginació, devia pensar, més que tot, en els poemes, que són els qui tenen aquesta vir-

Suscripció popular

pels pobres pescadors

Heus aquí l'acta de les entregues d'ahir a Mataró:

En la ciutat de Mataró, el dia 11 de febrer de 1912, a les onze del matí, se presentà a la Casa de la Ciutat el diputat a Corts don Pere Corominas, y en presència de don Francisco Enseñat, cab de mar de Port, dels regidors de l'Ajuntament don Baldomer Borrás Mateu en representació de l'arcalde, don Antoni Monserrat Corney, del secretari de l'Ajuntament don Ramon Sabarrit, dels patrons pescadors de Mataró don Francisco Barrena Berenguer, don Josep Codoch Solà, don Josep Barrena Cabot y don Marian Castellà Bonany, va procedir a la distribució de la part que tan els quatre darrers pertocava de la Suscripció popular pels pobres pescadors oberta en EL POBLE CATALA, segons relació d'indemnització de danys materials publicada per EL POBLE CATALA en l'edició del dia 23 de desembre de l'any passat, en la forma y proporcions següents: primer, a don Francisco Barrena Berenguer li fa entrega de la quantitat de dues-centes quaranta set pessetes cinquanta cèntims; segon, a don Josep Codoch Solà la quantitat de cent vint i cinc pessetes y seixanta cèntims; tercer, a don Josep Barrena Cabot li fa entrega de deu pessetes; quart, a don Marian Castellà Bonany la quantitat de seixanta pessetes vuitanta cinc cèntims. Després de lo qual va resoldre entre tots els presents aixecar aquesta acta pera que serveixi alhora de caria de pago y pera acreditar la personalitat dels patrons pescadors a qui els presents declaren conèixer. Estant així se fan presents a l'acte el regidor don Domingo Campins y el comptador de l'Ajuntament de Mataró don Oscar Avila, que també firmen amb els demés com també'l senyor regidor don Martí Fargas. — Pere Corominas, Francisco Enseñat, Baldomer Borrás, Antoni Monserrat, Domingo Campins, Oscar Avila; per no saber firmar, Francisco Barrena Cabot, Josep Barrena Cabot; per no saber firmar, Josep Codoch Solà posa una creu; Marian Castellà Bonany, Martí Fargas, Ramon Sabarrit.

DE L'AVENTURA AFRICANA

EL SILENCI GOVERNAMENTAL

En Jaume Carner ha dominat al Govern el compte de sang y de moneda que's costa l'aventura africana, desde'l 1900 fins avui dia. Es una cosa aquesta que's interessa molt més saberla, que no pas l'opinió de l'immensa majoria d'onadors que prenen part en aquests tornejos d'onstoria teatral y vana que s'anomenen debats polítics. En aquests debats tot es soroll de paraules sense cap mena d'utilitat. La política segueix el seu curs de la mateixa manera tant si són dites com si no són dites; perquè la política espanyola no la regeln l'impuls de les idees, sinó les concupiscències y les ambicions y les vanitats dels homes que formen les oligarquies dinàstiques. En canvi el balanç de l'aventura africana afecta profundament a la nostra vida, es el compte de la potència que parden en homes y en diners per aquesta sagrada guerra en el cos encara no ben refet de la terrible desfeita colonial passada. Y en Carner, al demanar aquest compte, ha ben encarnat el desig y l'esperit de Catalunya, sempre atent a la realitat, fugint sempre de l'estèril divagar entre vagues fantasmagories.

Portarà'l Govern al Congrés el balanç que ha demanat nostre amic, el diputat federal nacionalista? Podrem saber, a l'últim, de manera certa y positiva, quan ens costa en sang y en milions aquesta guerra permanent en terres d'Àfrica? El Govern ha promès els documents demanats. Però cal tenir en compte que'l Govern espanyol sempre han sigut prodigis en promeses, perquè una cosa es prometre y altra complir la paraula, y el prometre no fa pobre, com diu l'adagi. Probablement el Govern seguirà fidel a la memòria de fer passar amb bones paraules, que es la tàctica favorita de tots els nostres governants, quan se troben en situació difícil.

An el Govern no li convé que's fassi públic totes les vides y totes les millores que s'han ja sacrificat a la follia imperialista de conquerir al nord d'Àfrica un domini colonial que no sabem conservar quan el tenim, millor y més extens que mai podrà ser arribat, en altra banda. Y la prova de no convertir al Govern es que mai s'ha donat una relació detallada de les baixes sofertes, ni després d'un combat ni al final d'una campanya. Encara avui no sabem del cert quines vides costà la desfeita del barranc del Llop, ni els morts y ferits que han produït les baixes rifenyes en els més recents combats de les vores del Quert. En quant a les despeses necessàries pera el sosteniment de la campanya, ja en ignorades en els pressupostos y en les successives demandes de crèdit extraordinari, presentades pel ministeri de la guerra. Però no s'ha fet un balanç de tot plegat, per

dir al poble: — Això es lo que hem tret de les teves butxaques, pel nostre desig de fructuós de posar a la monarquia un punt de gloria guerrera.

Y es natural que així sigui. Aquest misteri entorn del sacrifici en homes y en diners que costa l'aventura d'Àfrica, es lo que fa possible la seva continuació. Si aquest misteri s'esvaeix, protestaria'l poble català que malmenat tant estendria la seva vida a la seva vida. Avui, el pagès que ven un munt de sedes les vides, per mor de no haver acabat el canal d'el pirat que hauria de proporcionar l'aigua necessària a les seves terres asseccades, no sab què's diuers que manquen pera acabar aquelles obres que van tota alla al Riu a convertir-se en una fumaça; el carter que vola en mitg del camí que no ha vist anys ha un cabell de grava, ignora que no s'adoben les carreteres perquè's cabells de l'hisenda pública s'emmenen en una vana follia guerrera allà en terres d'Àfrica; l'industrial que veu disminuir la venda dels seus productes y aumenar les càrregues que damunt d'ell pesen, y ho atribueix al mal estat general, no dona compte de que aquest mal estat ve de que uns homes envanits de quimeres imperialistes volen conquerir uns quants centímetres de terres hermes, ont fatigosa ment poden viure la poca gent que hi habita. Si el pagès y el carter y l'industrial, si tot aquest poble que treballa y pensa sap què's d'ont ve que sigui tant dolorosa la seva vida, si se li dignés de cop y volta tot lo que costa en milions l'aventura africana, no's resignaria com ara's resigna, perquè comprendria que no hi ha dret a emmanillar el viure de tanta gent, per la vanitat, la soberbia o'l profit d'uns quants homes.

Y ja no parlem dels sacrificis en vides que això representa. Si les famílies que avui ploren la mort d'algun dels seus fills en terra africana sapiguessin les centenes de llars endolades que hi ha en el conjunt de les comarques espanyoles per mor de la guerra, com haurien de consentir tant dolor y tantes llàgrimes inútils? Qui les faria resignar a la seva desgracia, sentint-se apleades pel dolor y la rabia de tots els que ploren alguna víctima de les baixes rifenyes?

Es per això que'l Govern ha fet sempre el silenci entorn de les baixes sofertes en terra africana. Es per això que mai ha dit la quantia del riu de moneda que surt de les terres hispàniques per anar-se en pompa guerrera. Y si ara ho diu, si ara ha publicat què's costa en milions y vides aquesta aventura, serà ben bé obligat per l'antiga exigència de Jaume Carner, que ha rebut veure clar per on calia combatre l'estèril aventura, si's volia evitar d'una vegada aquesta sang que's escala.

EL TIMO DEL SERVEI OBLIGATORI

Una reunió

Ahir va tenir lloc al C. A. de D. de C. y de l'1, la reunió convocada per la Comissió gestora del compliment de la llei d'el de servei militar obligatori.

La Comissió donà compte de les gestions dutes a cap y de lo que creia més o menys necessari fer, essent ratificada la confiança.

A l'efecte de posarse en relació y desparar els ànims de les demés regions, la dita Comissió ha circulat per tots els presidents de les Diputacions provincials els acords presos per la d'ahir, esperant els acords en la nostra campanya. Al mateix temps ha enviat telegrams als diputats senyors Cruells y Alendalazalar, excitant-los a perseverar en la defensa de nostres justes peticions.

A fi de poguer tenir al corrent de tot quant aquesta Comissió cregui necessari per al bon règim dels interessats, segurament cridarà a una reunió per al dimarts al vespre, la qual oportunament avisarà per la premsa.

Convocatoria

La Jovenut N. R. F. d'Espanya, convoca a tots els presidents de les societats polítiques, socials o recreatives domiciliades al districte setè y als pels dels minyons que seran quintats dimenge, a la reunió que's celebrará dimercs vinent, dia 14 del present a les nou de la vella, al local social del C. R. C. d'Espanya, carrer Vilardell, abans Sant Rafael 23, Hospitalet, pera constituir la comissió del districte setè, pera rebre del Govern que's subjecta a lo acordat per les Corts en 23 de juny.

Notes polítiques

Els liberals

El senador vitalici y profum liberal senyor Collado, acompanyat del senyor Mir y Miró (don E.), feu una visita a la Jovenut liberal que, segons ens entenem, organisa un cicle de conferències.

El senyor Collado elogià en aquests oratjones joves que encara tenen brm per aguantar la bandera liberal dinàstica a Barcelona. Recomanà l'estudi y la reflexió en aquests joves, especialment de les qestions nacionals, puig els Municipis espanyols estan mancats d'una reorganització que's doni nova vida y defensa l'interverd de l'Estat en les lluites entre'l capital y el treball, en un sentit liberal y conciliador.

El senyor Collado fou aplaudit.

Arribades

Ha tornat de Madrid nostre amic don Jaume Carner, diputat a Corts pel Vendrell. El senyor Carner rebé de moltes persones que s'enteren de la seva arribada, caloroses felicitacions per la seva feia intervenció en els debats parlamentaris.

També ha arribat el senyor Moles.

Cantarella eterna

Com se fa Patria y Germanor

Som un poble. Sigles de dominació forastera no han pogut esborrar el segell de la nostra rassa. Tenim una llengua, un art y una literatura. Mitg sigle de renaiement ens ha donat lo que a altres pobles no's han donat les centures: un poeta èpic, un poeta líric, un filòsof, un dramaturg traduït a totes les llengües vives, una escola d'art que comença y una ciutat excelsa. Y estimem l'idealitat patria com si ho portessim ja del bressol.

Però, com tots els pobles, tenim vicis y virtuts. Els defectes que ha contret part de la nostra gent seguint influències estranyes, es el de fer acatament al vell adagi: "La política no té estovades".

El mal dels vells partits espanyols y espanyolistes ha arrelat entre nosaltres. La política d'intrigues, de sorpreses, d'hipocresia, de la punyalada donada de trascanó, del somriure a l'enemic de qui se voldria la mort civil, es cosa acceptada y habilitat meritoria.

Heus aquí, davant nostre, un partit que va dret al mateix fi amb procediments diversos que nosaltres anem, de fer triomfar un ideal. Segons ell, no mena altre desig y altra ambició que l'arribar a que Catalunya sigui mestressa y senyora del seu albir. Tots els camins són bons pera aquesta finalitat, mentres conduïen a l'unitat y a l'afirmació patriòtica. Tot d'una ha de servir el seu esforç a aquesta lluita noble tot d'una hi cab, ja que es un sentiment que ho omple tot.

Si no que... el govern dels pobles, de les ciutats; la direcció, directa o indirecta dels partits; l'any de domini; les mil interpretacions d'un imperialisme indeterminat, porten als homes del partit que està davant del nostre partit.

Es innegable. Tota la tàctica de l'adversari n'es una afirmació constant. Ells van a lo seu y no tenen compte per quins medis: tots són bons, mentres se pugui avençar un pas més. Que es precs aixafar per males arts als partits germans? Endavant! Que es prodís columnar y deshonrar als homes que fan nosa? No us detureu! Que convé tergiversar tots els fets y totes les doctrines? Avant, avant sempre, que'l fi justifica'l medis!

Els federals nacionalistes, y més bo una part dels federals nacionalistes, no som el blanc d'aquesta política sense entenyans. No hi ha arma per innoble que sigui que no s'hagi emprat pera ferirnos. Desde el maltractament amb paraules grogues, fins a assassinar de traidors y mals patriotes, de tot s'han valgut pera fer nosa entrar en ràbia y tornar al bon camí, els nostres bons germans de patria.

L'explicació de tal obra? L'explicació no es cap misteri pera ningú. Fem nosa, desordenem a certa gent. Per als seus plans de domini partidista o personalista, no's coneixé que davant seu hi hagi una força catalana amb més puresa de procediments y major independència de criteri. No's convé que hi hagi qui seguíment els records els seus manaments a la fe catalanista y per quins medis vergonyosos estan matant a desvergonyits els joves que pugen. Ells necessiten grans confortaments que vegi allí ont la dignitat, ben mansa, ben quieta, ben convençuda de que's pontifex són infalibles y no poden

errar. Tot lo que no sigui això és antipatriòtic i mercedor de tots els anatemes. Y la pena o no, haurà de sentir-se eterna catalana.

Endeavors nosaltres afirmem amb paraules i fets, la nostra fe patriòtica. Endeavors diem i demostrarem cent vegades que no osem cap condició d'indiferència al triomf dels ideals autonomistes. Endeavors els nostres homes hauran sigut dels primers en aixecar la bandera de la Mancomunitat. Ells no ho volen veure ni sentir; en ells la seva política florentina, la que'n podrien dir sense errar.

Y si en ells, precisament, que'n acusen d'haver-se alliat amb els elements antipatriòtics i gats d'Espanya! No recorden, o no volen recordar que la monarquia, desde Felip IV fins avui, no ha fet més que agriar a Catalunya. Y no recorden, ni volen recordar, que són els partits de la monarquia que han dut a Espanya a mala ventura, que un imperi colonial s'ha perdut en les seves mans, per no volguer concedir ni la mínima autonomia a les colònies. Ells no recorden ni volen recordar, que avui com ahir, com demà, com qui sab fins a quan, si el poble no hi posa esmena, els partits de la monarquia i la monarquia mateixa viuen a mercé d'un caciquisme que ho malmenca tot, que mata totes les energies, que fa dels negocis públics heretage de bandolers, que fa fies per tot arreu fins en el sagrat dels consells i de les lleis.

Quina metamorfosi han sofert els partits monàrquics espanyols i espanyolistes, que nosaltres no hem sapgut veure? Quines satisfaccions han donat a les nostres demandes? Com s'ha esborrat l'front d'una llei ultrajant? Quines ventades s'han lograt que justifiquin aquest canvi de front?

No hi ha partits nous, no hi ha monarquia nova. Els partits són els mateixos i amb els mateixos homes; la monarquia és la mateixa, si no pitjor. Y si el cas es donés, no donaria res perquè vi a precat, perquè un sol gest de desgració dels punts que l'aguanten, són ordes ineludibles per ella.

Per això a nosaltres que som un obstacle en aquesta política, ens vol arular sense tenir compte amb els recursos que s'empleen. Sabem que representem el poble català, al poble que no anirà mai amb ells, els monàrquics i reaccionaris, i som la seva obsessió i el seu mal somni. Sense nosaltres seria la única representació de Catalunya i per lo tant serien capassos de les majors ignoràncies.

Y així se fa la patria, així se fa germanor i així, hi ha, encara, qui vol que seguiu la corrent que imposa als seus aquest partit. Mes no serà pas. Coneixem sobradament als nostres adversaris i la seva política de hipòcrisis. Y no hi creiem, ni hi pot creure ningú amb el seu mode de fer patria i de oferirnos germanor, entre moles que'n ridiculitzen, insults que fan pena i un constant desfogar la nostra mort que fa llàstima. Així se fa la patria i germanor.

PERE CASALS

La qüestió de les llengües

Volem que sigui oficial l'ús del català a Catalunya

Amb un gran goig hem llegit al diari «La Almudaina», de Palma de Mallorca, un excel·lent article en el qual se fa veure la necessitat que els empleats públics de les Balears siguin naturals d'elles o al menys coneixin la llengua del país.

Ha sigut i es una aspiració intensa del catalanisme la de que l'idioma català sigui oficial a la nostra terra. Ho imposa la nostra dignitat ofesa següentment amb la pretensió de lo que constitueix l'ànima i el nervi del poble; el fet de que la llengua nostra sigui arreu com a cosa estranya de les escoles i jutjats ens hauria de fer enorgullir de vergonya. Però ademés el catalanisme ha afirmat en tots els moments el seu ideal fervorós perquè així ho demanen les relacions socials i jurídiques mixtífides i adulterades amb l'imposició de l'idioma castellà que molta gent de la nostra terra no coneix i aduix els que coneixen mal tirant la facilitat amb ell com parlant en el propi.

Es per aquest sentiment patriòtic i per virtut d'una necessitat social que'l catalanisme ha consagrat com a una de les seves bases, la de que siguin catalans els que a Catalunya desempenyin càrrecs públics i per lo tant, que sigui reconegut oficial l'ús de la llengua catalana.

Per això hem sentit un gran plaer al llegir a «La Almudaina», de Palma de Mallorca, l'excel·lent article de fons que publica l'illustre senyor. En ell se demana a les Corporacions, entitats i representants de les illes que promouguin una campanya en aquest sentit fins a lograr que'l Govern dicti una mida de caràcter legislatiu, implantant la reforma que exigiria als empleats públics que coneixin la llengua mallorquina o que fossin fills de les illes i com a conseqüència, es permetés en tots els actes oficials usar l'idioma nadiu.

Vegis el següent paràgraf que retalem de l'article:

«Y si el jutgador pot no poder interrogar en mallorquí, per desconociment de la seva llengua, se ve obligat a complir com a missió, tan delicadament com què dificultades no troparà el juez instructor, que para el esclareciment de un hecho se ve forçat a interrogar o a oír manifestacions cuyo alcance ni tan siquiera puede adivinar».

Si esto ocurre en el orden judicial, ¿qué no pasará, y de que osequio no es acreedor, el que llegue a esta isla un maestro de escuela, con desconocimiento absoluto de la lengua que hablan los niños a quienes ha de iniciar en la senda de la instrucción, y a cuyas facultades ha de atender para educarlos? ¿Cómo es posible que el notario pueda dar fe, a conciencia, de las manifestaciones que ante él se hagan, si no conoce, no ya a la perfección, ni aun remotamente la única lengua que hablan los que a su presencia

comparecen? ¿Cómo, en fin, puede ser acreedora la labor de los funcionarios oficiales, a muchos de estos no conocen la lengua que hablan la mayoría de aquellos que a utilizar sus servicios acuden?

El problema del conocimiento y utilización del mallorquí en la vida oficial, es problema de muchos en frente de pocos, y cuando su inmediata y lógica resolución ha sido reconocida, en actos oficiales, como medida necesaria, no puede tener aplazamientos lo que está en el sentir de la conciencia popular.

Després de tot, encara els esdalgos cridaràn contra Catalunya i contra'l catalanisme.

Aquest bell gest del diari de Palma ens fa d'encoratjar als catalans en la defensa del nostre idioma, que l'hem d'estimar profundament i usarlo en tots els actes de la nostra vida. Mentre treballen per que'l català sigui reconegut oficialment, no l'hem reconegut i possem en el lloc que li correspon. Alegrem-nos de l'acte dels nostres germans de Palma i lamentem no oblidem que es deuen emplear l'idioma català sempre que sigui de raó el fet. Així demostrarem que tenim dignitat i que no som gent desarrelada.

FITZ

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
(BIBLIOTECA DE CATALUNYA)

Important donatiu

L'Institut d'Estudis Catalans, que posseeix la que fou biblioteca particular de mossèn Jacinto Verdaguer, acaba d'enriquir-se amb la part més important dels manuscrits del nostre gloriós poeta.

Aquesta interessantíssima adquisició per la Biblioteca de Catalunya se deu a l'espléndida generositat del comte de Lavern, don Pere Grau Maristany, qui acaba de donar a l'Institut d'Estudis Catalans quinze capes llores apostas per contenir la superba col·lecció dels següents manuscrits verdaguers: «L'Atlàntida», «Canigó», «La fugida a Egipte», «Montecarlo», «Llegenda de Montecarlo», «Originals de diverses poesies», «Roser de tot l'any», «Aparis per al llibre Terra Santa», «Oda a Barcelona», «Al Rossinyol», «Poesia dedicada a la boda de don Claudi López», «Cançons», «Nàzaret», «Idilis i Cançons místiques», «Santa Eulària», «Sant Francesc», «Somni de Sant Joan», «Gàndies», «Flors del Calvari», «En defensa pròpia», «Aires del Montseny», «Patria», «Bethleem», «Llegendes», «Fragments de diversos autors», «Lemes diversos», «Discursos originals», «Poesies soltes», «Dictari de Terra Santa», «Discurs», «Himne a la Verge de la Mercè», «Copies variades», «Canta a la Verge de la Mercè», «Copies variades», «Idilis», «Cançons variades», «Notes variades».

Seria inútil remarcar l'importància d'aquest donatiu. La generositat del comte de Lavern, que acaba de manifestarse novament, és digne de figurar com exemple de desinterès personal i d'amor a la cultura patria.

L'Institut d'Estudis Catalans, fondata agraït, va estar representat, en l'acte de rebre els manuscrits verdaguers, per la Secció Històrica Arqueològica, la qual, reunida en ple, expressà al comte de Lavern la seva profunda admiració amb la lectura del següent ofici:

«Excm. Sr. don Pere Grau Maristany

Comte de Lavern

Aquesta Secció de l'Institut d'Estudis Catalans al rebre avui l'espléndid donatiu que V. E. ha tingut la generositat de confiar-nos, al ferse càrreg dels preciosos manuscrits originals del Verdaguier i posar-los en el lloc d'honor que els pertoca entre les flors del gloriós poeta aquí ja existents, no parla tan sols en nom propi sinó que porta la veu de tota la patria grata.

La Catalunya que ens esculliu com instrument i expressió de les seves il·lusions per la llengua, de la mateixa manera que V. E. ens ha escullit com a depositaris de la seva donació. Y a la vista d'aquests papers sagrats, donat la mà ennobrida del Mestre llicenciat, vers per vers, el monument fins ara més gran que pot honorar-se, revisada, la nostra llengua, ens es gràt proclamar que si el renouar patriòtic de Catalunya ha trobat ja un cantor tan excel·lent, no fallen patricis que sapiguem admirar i rescatar a pes d'or unes flors escampades pel vent de fatalitat que persegüí aquella dolorosa existència.

Dón guardi a vostres molts anys.

El president, Antoni Rubió i Lluch; el secretari, Miquel dels Sants Oliver.

De la Cambra de Comerç

La Junta Directiva de la Cambra de Comerç, en sessió d'ahir, va fer constar la pregonera satisfacció amb que s'entera del donatiu fet pel seu president don Pere G. Maristany, comte de Lavern, a l'Institut d'Estudis Catalans dels manuscrits que posseeix de les obres del plorat mossèn Jacinto Verdaguer, i la seva gratitud per haver enllestat el delicadament dit acte de generositat amb les tradicions d'amor a la cultura i a les arts de l'antiga Junta Directiva de la Cambra s'incorpora.

En vista de l'invitació dirigida a la Cambra per la comissió del Congrés dels Diputats que entén en el projecte de llei de reforma de la que regula les relacions entre'l Banc d'Espanya i el Tresor i tenint en compte l'orientació dels informes emesos amb anterioritat per la Corporació sobre projectes anàlegs, s'acordaren els termes del que ha d'emetre en la present ocasió sobre tan important assumpte.

La Junta va aprovar el parer de la ponència que ha examinat la petició de la Cambra de Sarria (Lugo) en que's proposa una acció col·lectiva contra les gestions per aconseguir l'elevació dels drets aranzels sobre blats i altres cereals i les seves farines, estimant que'l manteniment del criteri proteccionista, sostingut per l'escola econòmica catalana, imposa el deure d'evitar que dit criteri sigui desvirtuat i desautoritzat per mides superficials i danuyoses, i que en el cas de que, previ acord de les Corporacions econòmiques, s'empenygués una acció col·lectiva, seria oportú apropar-la per posar de relleu les grans ventades que als elements productors de blats reportarien els bones a l'exportació.

S'acordà informar a la Direcció general de Comerç de conformetat amb lo proposat per la comissió que's nomenà amb motiu de haver demanat aquell alt Centre la opinió de la Cambra sobre la producció i consum del blat de moro en cada província i els beneficis i perjudicis que pot ocasionar la excepció temporal dels drets aranzels que paga dit article. En l'informe, després d'examinar-se els dades estadístics relatius a la seva producció en la província de Barcelona, a la seva importació per aquest port des de 1902

a 1910 i a la desproporció que existeix entre les quantitats que's produeixen i les que's consumeixen, tenint en compte les conseqüències que en el bestiar ocasiona la carestia del blat de moro i el règim adoptat respecte del mateix en altres països en circumstàncies, se manifesta la creença de que la exempció d'aquells drets, hauria d'esser beneficiosa en la província de Barcelona i en general en tot Catalunya, amb un perjudici excessivament o nul per qualsevol altra classe de producció o indústria d'Espanya.

Va esser aprovat el dictamen de la comissió que ha estudiat els projectes dels senyors consells d'Espanya a Atenes-Pireo i a Smirna per la creació d'una línia espanyola de navegació destinada a fomentar el tràfic amb els mercats de Grècia, Orient i Egipte, acceptant-se les conclusions que conté, segons les quals dita línia seria molt beneficiosa per al comerç i l'industria nacional; els itineraris proposats pel primer de dits representants consulars són acceptables; el servei de la nova línia deuria posar-se quan menys tres vapors de 1.500 a 2.000 tonelleses si sortia de Barcelona, i que o s'hi sortia de Bilbao; convindria modificar la llei de comunicacions marítimes per lo que afecta a la línia de Orient, acomodant els seus itineraris a les corrents del comerç i establint major proporcionalitat entre la recompensa que promet i l'esforç que representaria la nova línia; y ha de manifestar-se al ministeri d'Estat la complacència amb que'l Govern segueix l'important treball d'aquells consells.

També varen quedar aprovats els dictamins referents a la proposició de llei que'l diputat senyor Jorjo sotmeté a consulta de la Cambra per regular el procediment de les suspensions de pagos, de manera que respongui a les veement aspiracions del comerç de bona fe en matèria tan delicada, i a una comunicació de la Cambra Agrícola de Reus que vora col·laborar amb els aranzels de secretaris judicials i procuradors.

Finalment la Junta va entrar-se entre altres comunicacions d'un ofici del senyor administrador de la Duana, comunicant les formes en que pot fer-se efectiu l'impost de tonelatge.

El Congrés de la Llibertat

Sessió de la tarda

A les quatre tocadres començà la sessió de la tarda del Congrés de la Llibertat, baix la presidència del senyor Antich.

Un dels secretaris llegí l'acta de la sessió de constitució, la qual fou aprovada. Seguidament s'avençà al públic el president pronunciant un breu discurs de gràcies per haver estat elevat en el sudit lloc. Glosà el concepte de la Llibertat, examinant el de l'autonomia, de les quals d'alguns esser la fonamentació de la individualitat, per arribar a la de la ciutat, opinant que la de les regions ha de desaparèixer del món de la política, de la mateixa manera que aquelles desapareixeran del mapa. Pugetó l'obra dels talsat governs liberals que no realitzen en absolut cap acte que posi en consonància son pensament amb les unies modernes de civilització. El discurs del president fou aplaudit.

El mateix secretari que anteriorment havia ocupat la tribuna, l'ocupà novament per llegir les adhesions rebudes, entre les quals se'n hi compten dels republicans de Tenerife, Màlaga i Lleida, de l'Unió Ferroviària i dels senyors Castells, Giner i dels preses en la cel·lular senyors Altet, Sagristà, Castell, Costa Pomés i Pahissa.

Y el senyor Bula, després d'alta lectura a la següent carta del senyor Pérez Galdós, adherint-se a l'acte:

«Recibo la amable carta en que V. me invita a prestar mi modesto concurso a las tareas del Congreso de la Libertad, cuya celebración aplaudo sincera y calurosamente.

También recibo a su debido tiempo la invitación oficial del Comité organizador del Congreso, la cual transmití al Comité Nacional Ejecutivo de la Conjuración Republicana-Socialista, para que este organismo decidiese lo más oportuno y conveniente.

Por mi parte, sin sintiéndolo mucho, nada puedo hacer ni siquiera las cuartillas que V. me pide. La afección de mi vista pasa ahora por un período decisivo, que me impone un severo régimen, preparatorio de una nueva operación que han de hacerme. Y mientras dure este estado de ceguera que hoy me abruma, V. comprenderá que no me es posible hacer lo que de otro modo haría gustosísimo.

Intití ahora, fuera de combate, desde mi rincón solitario, envío a ustedes cordiales expresiones de afecto y estímulos para que el Congreso Nacional de la Libertad haga una obra para bien de España».

La carta transcrita promogué alguna discussió perquè un assembleista preguntà si s'havia rebut cap adhesió del Comitè de la Conjuración Republicana-Socialista, y en la qual intervingueren el senyor Bula, donant algunes aclaracions respecte aquella adhesió i el senyor Bertran proposant agrair la carta del senyor Galdós i demanar per ell a Stokholm al premi Nobel.

Y després de donar compte de noves presentacions i establiments assistents a l'acte, la senyora donya A. López d'Ayala desentrollà el tema «Concessió de la plenitud de drets polítics a la dona».

En son discurs la senyora López de Ayala demostrà com es d'absoluta necessitat per a estar d'acord amb la ciència concedir a la dona, no sols la plenitud dels drets polítics, sinó també la dels drets civils.

El senyor Bertran hi presentà una esmena en el sentit de que la concessió de la plenitud de drets a la dona, sigui sols en el referent a lo civil, però no en lo polític.

En la discussió hi intervingueren, rectificant, els oradors diversos vegades, els senyors Bertran, Bula, Rico, Valenti i Camp, Bedia i Vidal i senyora López de Ayala.

L'esmena sigui refusada per majoria de vots, aprovant-se següentment la ponència.

Y eon les set del vespre quan el president anunciant els temes a discutir en la sessió de la nit i s'acabà l'hora de comensar la sessió, a la qual hi concorregué força públic que, no obstant, no arribava de bon tros a omplir el local.

Sessió de la nit

Amb nombrosa concurrència s'obre la sessió a dos quarts d'onze, baix la presidència del company Bosch de la Secció Política. El president se lamenta de que la premsa liberal i republicana no dongui major importància al Congrés, y renova la salutació a l'Assemblea.

S'aprova per unanimitat una proposició demanant que la sessió actual se dediqui a solemnitzar l'aniversari de la República de l'any 73.

També per unanimitat, una altra demanant amnistia pels presos y indult pels condemnats per delictes polítics.

Després d'algunes modificacions sense importància s'aprova l'acta de la segona sessió.

Ocupa la tribuna el doctor Antich per desenvolupar la seva ponència sobre l'fundació de pensions als invàlids per el treball; referir per la vellesa y assegurança contra el paro forçat.

El ponent tracta en la primera part del seu discurs, amb gran precisió, dels fonaments ètics y lògics que abonen la concessió de pensions en els casos de vellesa, agotament prematur per causa del treball, semi-invalidesa progressiva, accidents del treball, malaltia y paro forçat. Creu que en tot cas la pensió deu concedir-se y que aquesta reforma s'imposarà de grat o per força.

Passa a estudiar l'estat actual de la qüestió en els diversos països y cita les legislacions francesa, anglesa y alemanya sobre la matèria.

Creu que del triple fonament de la pensió: obrer, patró y Estat, deuen eliminarse els dos primers y deu quedar l'Estat encarregat d'aquesta funció social que substitueix l'estalvi privat, impossible en els obrers.

Els socialistes partidaris de l'acció directa no accepten això; els que admeten l'acció múltiple, sí.

No té gaire confiança en lo que pugui fer-se a Espanya, ont no hi ha més que un diputat socialista y encara elegit per una conjunció de forces polítiques.

Diu que per fer quelcom en aquest sentit s'ha d'acabar amb la política centralista. Se declara enemic de la mancomunitat y partidari del règim d'autonomia municipal afirmant que aquells reformes pot logar-les el Municipi més fàcilment que l'Estat.

Resumeix lo dit en set conclusions.

Acaba amb eloqüents períodes, dient que per a esser digne del progrés, s'ha de saber gosar de les llibertats conquerides. He vingut a parlarvos de llibertat, diu, però que els que siguin lliures d'inguir cap a les meves paraules i els que siguin esclaus rompin les cadenes. Esteo orgullós d'esser home perquè me esser lliure. Uniu-vos y venceu.

(El doctor Antich fou aplauditíssim.)

Obrerta discussió, consumeix el primer torn en pro'l senyor Bertran, proposant una addició a les conclusions del ponent en el sentit de que'l Congrés se dirigís a l'Institut de Reformes Socials per interessar-lo en el sentit de la ponència.

El company Seguí (en català), combat en part les conclusions, mostrant-se contrari al criteri intervencionista de l'Estat que sosté el doctor Antich.

Les conclusions afirmen la necessitat de que les unies modernes de civilització. El discurs del president fou aplaudit.

El senyor Duran, també en català, apoya la política intervengent en les luites econòmiques.

El senyor Rovira, també en català, parla en contra, abundant en les raons del senyor Seguí.

La rectificació que a acte seguit fa'l senyor Bertran, ocasiona un petit dil·luc amb el senyor Seguí a conseqüència d'unes afirmacions del primer sobre la divisió dels socialistes, lo qual dona lloc a que'l company Seguí, li piqui els dits de mala manera.

Rectifica també senyor Rovira.

Finalment s'acaba a parlar el doctor Antich, el qual diu que com que de la discussió neix sempre l'obscuretat, creu que no es necessita la seva rectificació.

S'aprova per majoria les conclusions. Y per unanimitat una proposició donant el pàs a la família del doctor Esquerdo.

Orde del dia per demà: Cas de no compareixer els ponents dels temes I, II, III y IV, donya Laura Mateu llegirà la ponència número V, de la qual n'està encarregat don Lluís Morote.

S'acaba la sessió a un quart de dues.

L'apat dels federals

Ahir, aniversari de la memorable data de l'any 73 en que's proclamà la República Federal a Espanya, els antics federals celebraren un àpat que al mateix temps que commemoratiu era de germanor entre ells. An ell assistiren alguns federalistes dels que formen avui en la nostra Unió i molts altres que fins ara s'havien demostrat més a prop dels radicals que de nosaltres. Així hi vengem als senyors Laporta, Esteve Gabellat, Vilas Pagés, Camillo, Llacuna, Arnall, Guarné, Montañá, Planas, Bo y Singla, Hernández, Bertrand, etc., fins a una seixantena de començals.

El senyor Aguiló començà els brindis, donant gràcies a tothom que ha contribuït al major èxit de la festa.

El senyor Blanch (J.) següentment llegí un telegrama que s'envià al president del Comitè de Conjuración Republicana Socialista don Benet Pérez Galdós expressant el desig dels antics federals de que's demani la derogació de la llei de Jurisdiccions y l'abolició de la pena de mort.

El senyor Mallarà, en nom dels joves federals, digué que's lamenta que'l leuador de la Joventut, l'Oriol Martorell, no pugui assistir a l'acte per impossibilitat de fer-ho, però que entén que ells els veis federals hi tenen una gran esperança. Següentment parlà molt de matèria federal.

El senyor Laporta, ovaçionat a l'acabarse, digué que'l Nacionalisme, el Pacte y la República, són el pedestal sobre'l qual devem aixecar lo que tots volem, la federació de Catalunya y de totes les nacionalitats de l'Espanya, que solament poden salvar-se per una República federalista. Afirmà que's federals d'avui tenen l'obligació d'atruar als obrers cap al nacionalisme del mal pronunciat P y M, Margall, que ara, com abans, deu esser el remei per als mals de la patria.

Per les nostres illes, afegí l'orador federal, Catalunya serà més forta y lliure que tots els pobles de la terra y Espanya igualment, com més estretes y solidaries siguin les regions que la componen. Acabà advocant per l'unió de tots els federals y dedicant un record al plorat president del Consell de la U. F. N. R. don Josep M. Vallés y Ribot.

El senyor Vilas Pagés digué que allunyat ja anys dels antics federals, sent una gran alegria de trobar-se amb ells y brinda per que tots junts en una mateixa obra puguin fer bé a la República y a la Federació.

El senyor Marial donà les gràcies a tots y feu vots per que's federals puguin reunir-se treballar per les idees que sustenten.

A més de les quatre acabà'l banquet, que fou molt ben servit pel restaurant Moritz.

El Consell directiu del Sindicat de l'Associació de Banquers de Barcelona, ha quedat constituït així:

President, don Domingo Taberner y Prims; visepresident, don Josep Garriga y Roig; secretari, don Joan Tusquets y Pallés; vocals, don Joan Marsans Roí y don Ramon Rosés y Felu.

Dit Sindicat, el capital social del qual es de 1.000.000, va fer en 30 de desembre de 1911 el següent balanç: actiu, 1.489.632,75 pesetes; passiu, 1.422.438,37; lo qual representa un benefici de 67.194,38 pesetes, de les quals descomptades 9.576,57 import dels impostos d'utilitats, fan un benefici líquid de 57.617,81 pesetes.

Han començat a circular les invitacions per al ball de trajes que tindrà lloc als salons del Circol Artístic, el dia 17 de l'actual. A l'esmentat ball seran invitats ademés de les famílies dels socis els que assistiren a anteriors festes de mena anàloga.

Promet veurem molt animat.

Ademés, dit Circol té en projecte celebrar durant la Quaresma quatre grans concerts a càrreg de l'Associació Musical de Barcelona.

Ha sortit el nou Aranzel de Duanes comparat amb l'antig i publicat pel Foment del Treball Nacional. Les persones que no'n siguin socis y desigui adquirir-lo, poden dirigir-se a les oficines de l'esmentada Societat.

El grup esperantista «La Ronda» ha quedat constituït en aquesta forma:

President, Joan Campdelacreu; visepresident, Pompeu Molgosa; secretari, Enric Igual; vissecretari, Amadeu Aguiló; tresorer, Jaume Muria; comptador, Josep Estrems; bibliotecari, Josep Cervera; vocals, Andreu Fajula, Fernando Montserrat y Esteve Llobell.

Al mateix temps, se fa públic, que el dia 12 s'obrirà un nou curs d'Esperanto, tots els els dilluns y divendres de cada setmana, de nou a deu del vespre, en el lloc del carrer de Provença, 156.

El Consell directiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyansa Catalana, ha quedat organitzat en la forma següent:

President, Josep Boley; visepresident, Vicens A. Ballesser; secretari, Felip de Hita; vissecretari, Joaquim Garrigosa; tresorer, Josep Tuduri; comptador, Pere Barbé y arxiver, Joan Molas.

En el ràpid d'aquesta nit passada arribà de Madrid el capità general de Catalunya senyor Weyler. L'esperaven a l'estació'l governador militar, sos ajudants, el quele de la policia y alguns amics.

Uns amics que viatjaven ahir a la tarda en un tramvia (el 123), ens comunicuen que varen presenciar un espectacle curiós.

Quan el tramvia era al passeig de Gracia, el cobrador anà a cobrar a un senyor que d'una sentada al costat a una senyoreta de pocs anys, el cobrador preténia cobrar el passatge del cavaller y el de la senyoreta, filla d'aquell, com després s'averiguà, però se donà'l cas que'l senyor exhibí un passe negre a pagar per ell y per la seva filla.

El cobrador li objectà que'l passe no servia perquè no duia la corresponent fotografia, però'l cavaller, en sos treize, no volgué pagar elegant la seva condició de magistrat d'aquesta Audiencia.

Aleshores el conductor cridà un cabo de municipals, el qual ni obligà a pagar als passatgers ni els obligà a baixar del cotxe, perquè, digué, que essent magistrat el qui se resistia al pago, ell no podia obligar-los.

Y així se fa la llei, en aquesta terra del Vèctigal.

—Epoca de desmamar les criatures. Les diarrees produïdes en aquest període de la vida així com en l'època de la dentició, se curen sense molestia amb l'Elisir Estomacal de Saiz de Carlos.

Nous cursos especials y generals de tots els idiomes per a senyores y senyors

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millorant-se segons l'experiència de 3.500 professors. — Demane prospectes. — PELAI, 53, PRIMER

El mètode BERLITZ, variable en sos principis, va millor

CRONICA DE FORA

Informació d'Espanya

PER TELEFON
Y TELEGRAF

Madrid, 11, de 10 matí a 9 nit

La premsa de Madrid

La "Gaceta".
Publica un real decret convocant per a l'11 de març l'elecció d'un diputat per Castella.

També publica les següents notícies: Donat a don Carlos E. Montañés la concessió del ferrocarril de Sorrià a les plagues de Valdivia amb arreglo al plec de condicions que també publica. Anunciant la provisió per concurs de deu places vacants d'aspirants a capítans del cos de seguretat. Es precsa esser capítan de la segona classe en actiu o retirat i no excedir de 55 anys, o capítan de la reserva o en actiu de 60 anys, o no haver complert 52 anys. Els sol·licitants podran presentar-se en el ministeri de la Governació en un pla de trenta dies.

"El Imparcial,"

Parla en l'article de fons del problema agrari, agravat amb motiu de les inundacions lamentant que no s'atengui a la repoblació forestal que, segons demostren els tècnics, evitaria perills com els d'ara, i després les conseqüències que d'ells hauria de sofrir-se venint el paro de treballs i la pèrdua total de les collites.

"El País,"

Dia en son editorial que amb motiu de les diferències existents entre el ministre d'Hisenda i l'arrendador de Madrid, encara no se sab del cert quin hi ha que confiesc que importen poc alguns assumptes personals i que lo que interessa es que desapareixi l'odori impo- sant sobre les corts, que ha estat la causa de totes les confusions.

"El Debate,"

S'ocupa en l'article de fons de la sessió extraordinària del Senat, en la qual senyor Alvarez Quintero va posar de manifest el mal- lament de 21 milions de peses, en el mi- nisteri d'Instrucció pública, malgrat de l'estat i escàs nombre d'escoles. Analitza el pressupost del dit departament, que formulà senyor Burrell, i censura a l'actual ministre, per no haver corregit els augments que establi aquell.

"El Liberal,"

Tracta d'evidenciar la falta de formalitat del Govern. Dia que quants assumptes im- portants estan sobre taula, el Govern els deixa destruint-se, com ocorre amb el servei militar obligatori, amb la campanya de Melilla i amb les qüestions dels supla- toria i dels consums.

De Guerra

El Diari Oficial del Ministeri de la Guerra publica la llei sobre el tribunal que entrerà en les causes contra senadors i di- putats i una real orde delegant permís per- mittedor al reclus Joan Torres, veí de Flix. Les negociacions franco-espanyoles.
Se dia que l'embassador de França M. Geo- rray ha escrit al ministre d'Espanya donantli hora per celebrar demà una nova conferèn- cia en les negociacions franco-espanyoles sobre la qüestió del Marroc.

El temporal i els ferrocarrils

Segons comunicacions de les companyies ferroviàries de la matutina d'avui, els ser- vicios de trens se realitzen amb regularitat en les línies de la companyia del Nord i en les del Mitjà i amb igual retard que abia en la línia de Plascencia.

Miseria

Huelva. — Grup d'obres, acompanyats de ses dones i fills, recorren els carrers im- plorant, en la caritat pública puig la crisi del treball es gravíssima.

ELS TEMPORALS

El terrible Manzanarès.
El riu Manzanarès experimenta aquesta ma- tina una nova creixuda. Segueixen les pre- visiones en la ribera i la prohibició d'apro- piar-se a la vora del riu.

Continuen desallotjant-se les cases properes al liti del riu.

De Sevilla. — La situació.

Comunicacions Interrum- pudes. — Enfonzaments.
Sevilla. — La situació segueix igual que en dies anteriors.

En la carretera de Alcalá, prop de l'Em- palme, s'ha enfonçat una casa. Altres estan en perill d'enderrocarse.

La línia ferria de Sevilla a Cádiz està interrompuda a causa d'haver-se enfonçat un terraplé.

A Santifonça s'han enfonçat diferents fin- ques.

Segueix l'alarma del veïnat per continuar la riada.

Les aigües han inundat el passeig de Cata- rina Ribera. Segueix inundat el prat de Sant Sebastià.

El temporal amina. — Sor- tida de vaixells. — Crisi obrera. — Enfonzaments.

Cádiz. — Casi ha cessat el temporal, per lo que han salpat els barcos que estaven retinguts en el port, excepte els que han d'anar a Sevilla, puig la riada del Guadalquivir ho impideix.

Arribà el vapor correu de Canaries, que en la travessia ha sostingut gran lluita amb el temporal.

Ha quedat paratada la línia del tramvia de San Fernando i demà tornarà a quedar obert al públic el servei.

S'agrua la crisi obrera en els pobles de la província per la persistència del tempo- ral.

La carretera de Sant Roe al campament està tallada, no podent circular camions.

Ha sortit de mar el riu Guadarrama. S'han enfonçat algunes cases en el barri de Palmone. No han corregut desgracies personals.

Urgeix l'envi de recursos als damnificats. A Chipiona està tallada la carretera. Els cadavres se trassalen al cementiri amb ani- mals.

A Santlúcar s'ha enfonçat una casa, sal- vant-se per miracle un matrimoni amb ses noies, que estaven dormint.

A Medina Sidonia l'Ajuntament i diversos propietaris repeteixen socors, amb grans di- ficultats, pel mal estat dels camins.

Desgracia en una mina.
Murcia. — En la mina d'Ortolejo, de la Unió, ocorregué una estavissada a cau- sa dels temporals, quedant sepultats entre terres dos obrers.

Els treballs que's fan per extreure'ls són molt difícils a causa d'ocórrer noves esla- visses.

Tornada dels senyors Canalejas i Armiañ.
En l'expres d'Andalusia han tornat de Se- villa el senyor Canalejas, el ministre de Fo- ment i el director general d'Obres públi- ques.

A l'estació els esperaven els ministres de la Governació, de la Guerra, de Marina i d'Hisenda, els subsecretaris dels ministres, directors generals i diversos diputats.

El senyor Canalejas conferencià amb el ministre de la Governació i després rebé a casa seva la visita dels d'Instrucció Pública i Estat.

No rebé als periodistes.

El servei obligatori.
Esmena del general Concas.
El general Concas ha presentat una esme- na al dicamen del Senat sobre l'artíclol de la llei del servei militar obligatori.

La esmena es copia de lo que deia la llei de bases sobre'ls individus que presien servei actiu en l'Armada, lo qual ha sigut supri- mit al redactar l'artíclol.

Els senyors Canalejas i Montero Ríos han tractat de convèncer al general Concas per- que retirés l'esmena, però no ho han con- seguit. Pel contrari se mostra disposat si no se li admet l'esmena, a utilitzar tots els me- dios legítims per a empenyir la discussió del dicamen.

Un àpat.
València. — A l'Hotel Miramar s'ha celebrat un banquet ofert per la Associació de la Premsa de València al president de l'As- sociació de la Premsa de Madrid, don Miguel Moya.

Hi han assistit bastants periodistes d'aque- sta capital, no pronunciant-se brindis.

A l'acabar el banquet els comensals acom- panyats al senyor Moya a visitar les obres del port, corresponent a una invitació del director de les mateixes.

Una nova Associació a València.
Aquesta tarda, a les sis, comensarà en el paranimf de l'Universitat la sessió inaugu- ral de l'Associació per al foment de la cul- lura i de l'higiene.

Assistiran a l'acte una representació de l'Ajuntament, les autoritats i la banda mu- nicipal.

Pronunciaran discursos donya Nativitat Do- mingué, directora de les escoles graduades; donya Maria Carbonell, directora de l'Esco- la Normal; i els catedràtics de l'Universitat don Jaime Ferrer i el senyor Bartumí.

Farà'l resum dels discursos el president de l'Associació senyor Valdivieso.

El crim de Burjassot.
Visita de la causa.
Valencia. — Ha continuat avui, malgrat la festivitat del dia, la vista per jurats de la causa del crim de Burjassot.

A les dues de la tarda's retirà'l jurat i el president de la Sala feu el resum dels dis- cursos del fiscal, de l'acusador i de les des- fenses.

A les dues de la tarda's retirà'l jurat i el president de la Sala feu el resum dels dis- cursos del fiscal, de l'acusador i de les des- fenses.

El veredict del jurat es de culpabilitat per la dos procesades i d'inculpabilitat per al fill de la víctima.

En vista d'això i d'acord amb la petició del fiscal, el tribunal de Dret ha condemnat a les procesades a reclusió perpetua, al pa- gament de les costes i accesoris, i a una indemnització de 10.000 pesetes a la fami- lia de l'interfeta, i ha absolt lliurement al processat Obiol.

Lo de Melilla.
Els presoners.
Melilla. — Se coneixen els següents detalls del canvi de presoners amb els rebels:

L'acte fou emocionant.

Portà els soldats presoners el capd'Amar de Melilla, seguit d'una brillant escolta, arri- bant fins al poblal de Senmar.

El general Alzupuri, acompanyat de sos aju- dants i dels capítans de les embaixades, arribà a Senmar portant els presoners moros custodiats per forces.

Se saludaren cortament Alzupuri i Amar. Després els presoners d'una i altra banda se dirigiren a sos respectius quaters.

Amar manifestà sa gratitud pels espanyols per la generositat que han emplat amb els presoners i pregà al general Alzupuri que així ho manifestés al general Garcia Aldave.

El general Alzupuri agrai la conducció dels moros amb els presoners espanyols.

Assurà Amar que's tractarà bé als espanyols que quedin en mans de l'Inuça.

Durant mitja hora fraternitzaren els rebels amb els espanyols.

El capità Negri retirà'l a Amar per entre- gar una fotografia al general Garcia Aldave en senyal d'alecxe.

El cap rebel se despedí del general Alzupuri dient que després d'aquest acte la pau fos amb tots.

Aquesta matutina els expressers espanyols arribaren al quater, ont foren festejats.

Dien que durant el canvi el Mizdan i el capd'Amar els vivien amb freqüència.

Neguen que'l capità Méndez capgués pre- soner i per tant es inexacte que's suicidés. Creen que morí en el combat del 27 de desembre.

Madrid, 11, de 11 a 1 matutina

Més dels temporals.
De Sevilla.
Sevilla. — El president i el vicepresidente de la Diputació han marxat a recórrer els po- bles inundats per reparar socorsos.

El temporal ha aminorat. El riu ha baixat un metre.

La dimissió don Francos Rodríguez.
Comentaris.
El senyor Francos Rodríguez ha conferen- ciat aquest matí amb el queto del Govern.

El capd'Amar de Melilla ha estat visitat pel capd'Amar de Melilla.

La seva acció es ràpida i meravellosa en la Epilepsia (mal de Sant Pau), Corea (ball de Sant Vito), Histerisme, Insomni, Convulsions, Vertic, Jaqueca (migraña), Coqueluche (catarro dels nens), Palpitacions del cor, Tremolins, Deliri, Desvaneciments, Perduda de la memoria, Agitació nocturna i tota classe d'accidents nerviosos.

Farmacia del Dr. Amargós, Placsa Sta. Agna, 9

JO RECOMANO SEMPRE PERA CURAR LES

ELIXIR POLIBROMURAT AMARGÓS

que calma, regularisa i fortifica els nervis

Universalment recomanat pels metges més eminents

La seva acció es ràpida i meravellosa en la Epilepsia (mal de Sant Pau), Corea (ball de Sant Vito), Histerisme, Insomni, Convulsions, Vertic, Jaqueca (migraña), Coqueluche (catarro dels nens), Palpitacions del cor, Tremolins, Deliri, Desvaneciments, Perduda de la memoria, Agitació nocturna i tota classe d'accidents nerviosos.

Farmacia del Dr. Amargós, Placsa Sta. Agna, 9

PRINCIPAL: Representació de Locura de amor

Aquella gràfica expressió vulgar de que mal voldria morir la vella, per veure coses noves, podria esser retratada junt amb aquella observació tan significativa de la bona costum que tenen els crancs de caminar cap enrera, observació que fa let donar a les coses o institucions tingudes per reaccionaries. La figura d'aquestes desgraciades besties. Al pas- sar pel vell pla de les Comedies, i al gur

A Coris del Río han ocorregut alguns en- fonsaments.

De Cádiz.
Cádiz. — Segueix la incomunicació amb la sorralada.

El cotxe correu de Chicla, que intentà sortir de viatge, volcà prop de Alcalá de los Gazules, quedant destruït.

La casa destruí una barana, morint obit- gat un noi.

L'informe dels enginyers diu que'ls danys causats pel temporal en les muralles ascendeix a cinc milions de pesetes.

El poble està contrariat, perquè no ha vingut el ministre de Foment a visitar Cádiz.

El senyor Gasset ha ofert auxili per a les víctimes.

Arribaren cinc furgons de correspondència que no's rebia des del dimarts.

S'espera desde la dia d'arribada del transatlàntic «Alfonso XII», procedent del Ferrol, conduït a l'almirall.

Aquest ha telegrafiat a sa família dient que segueix al Ferrol a causa del temporal.

Sis barcos anclats en el port han perdut les àncoras.

El vapor «Reina Victoria» marxà a Canaries amb els rebuts destinats a aquelles illes que estaven aquí desde'l dia 7 a causa del temporal.

De Vitoria.
Vitoria. — Regna gran temporal amb vent huracanat, que ha ocasionat danys de considerable en la capital i en els camps.

S'ha produït un canvi d'una escola municipal, sense que ocorregués desgracies personals.

De Valladolid.
Valladolid. — El riu Pisuerga tornà a créixer.

S'han obert molts caps de bestiar. En diversos punts de la província l'inundació ha causat danys de consideració.

Molts pagans queden en la major misè- ria. Algunes carreteres han quedat tallades.

Disgust. — Els republicans.
Bilbao. — Entre'ls naviers ha produït molt disgust el projecte de reforma de la llei de comunicacions marítimes, entenent que tendeix a menjar els drets de la navegació arca.

— Els republicans han celebrat un míting per commemorar l'aniversari de la proclama- ció de la República.

El rei a Lachar.
Grenada. — Arribà el rei i l'estació de Biora a dos quars de vuit del matí.

Allí l'esperaven el duc de San Pedro de Galatino, els invitats a la camera al tan- cat de la seva propietat i l'Ajuntament.

Manifestació.
Alacant. — A Alacant s'ha celebrat aquesta tarda una manifestació per protestar de l'a- bandonament de comarques de les masses dels a- bastadors de carn.

Presidien la manifestació els regidors ra- dicals, els socialistes i els conservadors. L'acte resultà desordenat.

De San Sebastián.
San Sebastián. — L'aviador Bobba, que tri- buava un monopoli caigué d'una alçada de 50 metres, a causa d'una ventada.

Satí ferides greus en el pit i en un genoll.

Durant el matí ha continuat el temporal, havent-se sospès el vol que projectava en Veltrins desde Eldorado o Teatro de Caba- lla, fins d'aquí a no gaires dies no ho serà de català, perquè se n'havien enyorat les companyies de comedia o de sarsuela castellanes, amb les excepcions alternatives de les companyies que's venen d'Itàlia de tant en tant. Al Romea, anomenat també «Teatre Català», hi treballa en Ricard Calvo, amb companyia castellana. I al Teatre Principal, ont s'hi fa teatre estranger rescatat, de Mágiles i Frou-frou, o de traduccions de te- cers mal d'Octavi Feuillet, lluita les esmentades bombes elctriques, amb una encertada com- binació de groc, vermell i verd, per convè- nir al passant que an allí se feia art de la terra. Poc a poc, perquè no's va desde la pla- sa de Catalunya a la «Puerta del Sol» en una hora, la caputera dels carrells de dit teatre s'ha anat transformant amb aquella mateixa dissimulació amb que ho feren els micos per transformar-se en homes. La companyia catalana ha acabat en «Compañía catalana i castellana», però que no's sobrés un dia veure sobre les parets dels vells carrers de Barce- lona el cartell anunciador d'un satecliment artístic: l'estrena de «Locura de amor».

El capd'Amar de Melilla ha estat visitat pel capd'Amar de Melilla.

La seva acció es ràpida i meravellosa en la Epilepsia (mal de Sant Pau), Corea (ball de Sant Vito), Histerisme, Insomni, Convulsions, Vertic, Jaqueca (migraña), Coqueluche (catarro dels nens), Palpitacions del cor, Tremolins, Deliri, Desvaneciments, Perduda de la memoria, Agitació nocturna i tota classe d'accidents nerviosos.

Farmacia del Dr. Amargós, Placsa Sta. Agna, 9

PRINCIPAL: Representació de Locura de amor

Aquella gràfica expressió vulgar de que mal voldria morir la vella, per veure coses noves, podria esser retratada junt amb aquella observació tan significativa de la bona costum que tenen els crancs de caminar cap enrera, observació que fa let donar a les coses o institucions tingudes per reaccionaries. La figura d'aquestes desgraciades besties. Al pas- sar pel vell pla de les Comedies, i al gur

revertint la dimissió d'aralde continuant malgrat això al costat del senyor Canalejas.

No podrà part el senyor Francos Rodríguez la protesta que la minoria republicana de l'Ajuntament anuncia contra'l Govern per la resolució referent a l'arbitri de pesos i mesures.

Segueix comentant-se la dimissió de dit se- nyor del càrreg d'aralde.

Se dia que l'haver negat els ministres que en el Consell d'aquesta tarda s'ocuparen de l'assumpte obreix a que'l senyor Canalejas no ha trobat encara qui vulgui succeir-lo de l'Arca.

S'afirma que'l senyor Villanueva refusà'l càrreg per esser contrari a la supressió dels consums i que'l senyor Urzàiz també'l re- butja.

Dia «La Epoca» que donada la situació en que s'han colocat l'Ajuntament, el Govern i els republicans es difícil trobar aralde.

Per haver estat aixecada la clausura de la Casa del Poble, demà tornarà a obrir-se.

Consell de guerra.
En les presons millars demà se celebrà un Consell de guerra contra'l tinent coronel retirat d'artilleria don Clodoald Pifal, di- rector del períclol «Ejército y Armada», a qui s'acusà d'un delicte comprés en l'artíclol 269 del Codi penal ordinari.

La subscripció nacional.
Ascendeix a 298.430'54 pesetes la subscrip- ció nacional a favor dels ferits i de les fami- lies dels morts en la campanya de Melilla.

Desgracia.
En el pont d'Abroñigol un tramvia de vapor de la Ciaut Línex agafà a cinc do- nes que caminaven per l'entrella, causant- les ferides de pronóstico reservat.

Ha estat detingut el conductor del tramvia.

Madrid, 12, de 1 a 3 matutina

Consell de ministres.
A dos quars de quatre s'han reunit els ministres en Consell en el ministeri de la Governació.

L'entran, ens digué'l senyor Barroso que'l Consell seria breu i que's tractaria prin- cipalment de les inundacions.

El general Laque ens digué que no hi havia res de nou de Melilla.

El senyor Gasset declarà que informaria al Consell de les impressions que porta de son viatge a Sevilla. Digué que'l temporal ha causat moltes malversats en una extensa zona i que faran falta molts diners per reparar les avaries.

El senyor Canalejas ens referí alguns epí- sodes dels sevillans amb motiu de l'inun- dació. Digué que no s'apuren davant el pe- rill i que mostren excelent esperit i molt bon humor.

Algui que les autoritats de Sevilla trebal- len sense descansar atenent a tots els ne- cessitats de socors.

Després manifestà que'l dijous tornarà el rei a Madrid i se celebrà Consell de mi- nistres a Palau.

Digué també'l senyor Canalejas que'l se- nyor Francos Rodríguez portà amb el mi- nisterio de la Governació, però que ignora de què tractaran. Creu, digué, que res ocor- rerà.

M'he enterat, seguí dient, de que's tor- na a parlar de crisi. Què hi farem! Seguei- rem les conjeures.

El senyor Garcia Prieto ens digué a l'entrar al Consell de ministres que's van a reman- les negociacions amb els embassadors de França i d'Anglaterra sobre la qüestió del Marroc.

El senyor Rodríguez digué que portava al Consell expedients de tràmit.

Don Amalí Gimeno ens digué que donaria omple de la petició de les Diputacions bas- conges i de la de Navarra sobre auto- nomia per a nomenar els mestres d'Instruc- ció primària i que ja digué als comissionats que ara oposat al això, però que com se tracta d'un assumpte de tanta importància, desitjava que'l Consell fos el que resolgués.

Enten el ministre que'l mestre es un funci- onari de l'Estat que deu esser nomenat per a aquest.

A dos quars de sis acabà'l Consell de ministres. El senyor Gasset feu l'encarregat de donar una referència als periodistes i ens digué lo que segueix:

El senyor Canalejas i jo donarem compte de la visita a Sevilla amb motiu de l'inun- dació. En aquest problema hi ha que apre- ciar tres moments.

El primer moment es per apreciar la misèria i la fam d'aquella regió i dels de- més pobles d'Espanya que han resultat dan- yats per les inundacions. Aquest assump- te hi ha que resolrà ràpidament. Demà se presentarà a les Corts un projecte de llei sol·licitant un crèdit de 1.250.000 pesetes des- tinat als socors dels damnificats.

El segon moment es la necessitat d'infen- dir a la reparació dels danys causats pel temporal en ciutats, carreteres, ports, etc. Això no es tan immediat, puig hi ha que esperar a que els enginyers de províncies fassin el pressupost dels danys. Després veurà'l Govern si compta en el pre- supost amb suficients recursos o si té ne- cessitat de sol·licitar nous crèdits.

El tercer moment es per més endavant,

directe així ho ha fet. No hem pas d'estrinir els motius, perquè res tan respectable hi ha en el món com els canvis d'opinió, els quals donen sovint l'anomenada de salut.

Es més. Si hem de dir la veritat, quan vegeuem alsseix la cortina en la nit de la primera representació del drama den Tamayo i Baus sentim un major interès i una curiositat més viva que no pas en la darrera setmana amb el marqués de Fontalba. Feia temps que no havíem sentit aquesta obra; i per altra banda, era la primera vegada que dels llavis de la gentil i sempre admirada Margarida Xirgu ne sentíem brollar les pa- llaues amb una altra fonètica que no es la que li ha donat glòria entre nosaltres i fora de Catalunya per l'aplaudiment nostre que depassava les fronteres provincials. En «Maria del Carme», la fonètica havia d'esser mur- cina i no poguerem fer nos carregar de com la Xirgu delectaria nostre oïd el dia que fos en castellà propiament dit que declamés en una obra qualsevol de repertori. Amb el cor a la mà a amb la millor llibertat que es cosa més planer-hem de dir, amable llegidor, que avui no gosàrem de cap de les maneres donar-te gut per llebra dient que es de la Margarida Xirgu no se li coneix que es de la nostra terra ni si la seva pronunciació l'acosta, per a consol nostre, a l'ac- cent amb que jo o tu, amic llegidor, parlem lo mateix els dimenges que'ls dies feiners.

Per fer una declaració com aquesta de si la Xirgu pronuncia bé o malament o una mica per sota de bé o un xic per sobre de malament, la llengua castellana, hem de mirar-nos-la. Ja cercarem entre les nostres co- nescències persona que hi estigui feta a la fonètica castellana per que'ns digui son seré i net judic.

Per altra banda, es interessant, també, anar a veure «Locura de amor». Es una obra tan endintra de la transició que separa'l teatre francès del romàntic d'abans del 1850 i del teatre neo-romàntic de l'Echevarry de Leopold Cano o den Selles, que dona l'alterna- tiva impresa d'un llibre de moral i d'una novel·la per entregues. Perquè així és que ho tenia en Tamayo: la moral per sobre de tot era'l seu lema. Fou una llebre lleugera com la d'un lema de calal la d'aquella època dels Pérez Escribà, Egualar, López de Ayala, Cam- prodon, Narciso Serra, que volien donar al públic una resposta i agradosa lliure de lo que deu fer, sentir i pensar una persona com cl. Polser leien badallant, però ensenyen- els que's feien perdonar, després de tot, les conseqüències de aquelles bones intencions.

Lo positiu, «Un hombre de mundo», «Tan- to pe- jento», són obres que no poden obli- darse en una antologia del teatre castellà. L'obra representada al Principi, «Locura de amor», es de les que no tenen valor repre- sentatiu directe, es a dir, que no són una descrip- ció de les costums ocianes de l'autor; però els sentiments de l'autor, que eren els senti- ments ideals en el seu temps, són els que mouen els personatges històrics d'aquest dra- ma. «Locura de amor» no's diu res dels co- mençaments del segle XVI; però en la con- dèixer els anys que van davant de la Revolució de Setembre. En Tamayo, com a bona ro- mantic de procediments, prescindeix de l'his- toria lo qual no era allavors ferit coneguda i gens comuna. Per a comensar a fer-se amb «Locura de amor», perquè'l castellà den Tamayo encara que pronuncia i rescatat a «Locura», es castellà fàcil d'apendre.

ALEXANDRE PLANA

Informació de l'extranger

Morts pel fred.
Petersburg,

